

Globaliseringsaftale 2010

Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre indgik i juni 2006 *Aftale om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden*. Som led i denne aftale blev der etableret en globaliseringspulje for perioden 2007-12.

Med henblik på at realisere disse målsætninger blev partierne med *Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen, november 2006* enige om den overordnede udmøntning af globaliseringspuljen inden for de fem hovedområder.

I overensstemmelse med aftalen fra 2006 har forligspartierne den 5. november 2009 udmøntet 8,7 mia. kr. i 2010, hvilket udgør knap 2,2 mia. kr. mere end i 2009, *jf. tabel 1*. Den overordnede udmøntning af puljen i årene 2010-2012 er dog ikke helt i overensstemmelse med *Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen, november 2006*, idet der er afsat 1,1 mia. kr. mindre til forskning og udvikling end oprindeligt. Forligskredsen har således årligt hensat 1 mia. kr. fra forskningsbevillingerne i globaliseringspuljen til et teknologisk løft af universiteternes laboratorier. Desuden er der årligt flyttet 100 mio. kr. fra forskningsbevillingerne i globaliseringspuljen til en forhøjelse af uddannelsesstatemetrene på humaniora og samfundsvidenskab.

Tabel 1. Aftalt overordnet udmøntning af globaliseringspulje 2009-2012, mio. kr. 2010-priser

	2009	2010	2011	2012
Forskning og udvikling	3.599	3.916	4.243	4.570
Innovation og iværksætter	436	545	545	545
Ungdomsuddannelserne	1.330	1.856	2.434	2.857
De videregående uddannelser	586	702	1.188	1.663
Voksen- og efteruddannelse	589	596	237	237
Teknologisk løft af laboratorier		1.000	1.000	1.000
Forhøjelse af uddannelsesstatemetre		100	100	100
I alt	6.539	8.715	9.747	10.972

Kilde: Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen, 5. november 2009.

Finansiering af Globaliseringsaftalen

Udmøntningen af de nye globaliseringsmidler i 2010 på knap 2,2 mia. kr. fordeler sig med 1,4 mia. kr. i ufordelte reserver på hovedområderne, 327 mio. kr. til fornyelse af flerårsaftalen på EUD samt midler til meroptag på ungdomsuddannelserne på 340 mio. kr. og 33 mio. kr. på de videregående uddannelser, *jf. tabel 2*. Hertil kommer midler til nye initiativer for 46 mio. kr. på VEU-området.

Globaliseringskredsen har i 2006 aftalt, at mindreforbrug i forhold til de afsatte midler, herunder også til kapacitetsudvidelser på ungdoms- og videregående uddannelser, forbliver i den samlede globaliseringspulje. Midlerne udmøntes efter drøftelse i aftalekredsen til initiativer, som understøtter de overordnede mål, der indgår i velfærdsaftalen. Tilsvarende finansieres merforbrug inden for den samlede globaliseringspulje. Opgørelser af mer- og mindreforbrug foretages på baggrund af endelige regnskabstal og sker i forhold til det eksisterende udgiftsniveau på områderne foruden globaliseringspuljen, som fastlagt på finansloven for 2007.

Tabel 2. Finansiering af initiativer i globaliseringsaftale, mio. kr., 2010-priser

	2010	2011	2012	I alt
Flere 15-17-årige i uddannelse og job (Bilag 1)	96	156	258	510
- Globaliseringspulje til ungdomsuddannelse ud over flerårsaftale	65	109	55	229
- Omprioritering af EUD-kvalitetsudviklingsmidler §20	13	47	117	177
- Globaliseringsmidler til forsøg med erhvervsklasser	0	0	39	39
- Uforbrugte ikke-videreførte globaliseringsmidler 2008	18	0	47	65
En styrket beskæftigelsesindsats for unge (Bilag 2)¹	284	93	93	471
- Uforbrugte globaliseringsmidler fra jobrotation 2007-2009	150	0	0	150
- Reduktion i globaliseringsmidler fra jobrotation 2010-2013	37	37	37	112
- Frigjorte midler fra afbureaukratisering af ungeregler	56	56	56	168
- Satspulje	20	-	-	20
- Metodeudviklingspulje	10	-	-	10
- Beskæftigelsesministeriets egne midler	11	-	-	11
Forstærket indsats for flere praktikpladser (Bilag 3)	450	450	450	1350
- Opsparede midler fra AER 2009-2010	293	293	293	880
- Opsparede midler fra Arbejdsmarkedets Feriefond	157	157	157	470
Erhvervsrettede ungdomsuddannelser	864	530	580	1975
- Globaliseringsreserve til fornyelse af flerårsaftale	327	327	327	981
- Forventede uforbrugte globaliseringsmidler 2009	133	133	133	400
- Uforbrugte globaliseringsmidler efteruddannelse af lærere 2009	54	-	-	54
- Meroptag	340	-	-	340
- Pulje til kapacitetsudvidelse	10	70	120	200
Praktikpladspakke (maj 2009)	40	-	-	40
Videregående uddannelser	419	386	387	1193
- Globaliseringsreserve	319	320	320	960
- Meroptag	33	-	-	33
- Midler fra trepart	67	66	67	200
VEU-initiativer	46	46	46	138
- Globaliseringsreserve VEU	46	46	46	138
Globaliseringsreserve - innovation og iværksætteri	142	142	142	426
Forskning og udvikling	965	1250	1220	3435
- Globaliseringsreserve	881	1140	1100	3121
- Forskningsreserve på §35	84	110	120	314
I alt	3306	3054	3177	9537
- Heraf nye globaliseringsmidler	2163	2154	2149	6467
- Heraf uforbrugte globaliseringsmidler	433	171	218	821
- Heraf andre midler	711	729	810	2250

1) Disse midler er ikke fordelt på de enkelte år. Fordelingen er derfor skønnet.

Anm.: Afrundinger bevirker, at tallene ikke summerer til totalen.

Kilde: Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen, 5. november 2009.

Den forventede aktivitetsstigning er ikke hidtil blevet en realitet i det forventede omfang. Globaliseringskredsen har derfor allerede – som led i *Aftale om en praktikpladspakke* i maj 2009 – aftalt, at udvidelsen af skolepraktikken med 1.488 pladser skal finansieres via uforbrugte aktivitetsmidler fra globaliseringspuljen i 2008 og 2009. Denne udgift er i finanslovsforslaget for 2010 opgjort til samlet set 267 mio. kr. for perioden 2009-2011. Heraf beløber de uforbrugte aktivitetsmidler i 2008 sig til 226,9 mio. kr., hvilket betyder, at de resterende midler tages af aktivitetsmidlerne for 2009.

Forligskredsen har dermed fraveget den oprindelige aftale, der tilsagde, at uforbrugte midler fordeles på grundlag af regnskabstal. Der er afsat 821 mio. kr. i årene 2010-2012 fra forventede uforbrugte midler i 2009 samt reduktion i midler til jobrotation. Der kan derfor ikke forventes at være uforbrugte 2009-midler til rådighed ved forhandlingerne i 2011.

Hertil kommer finansiering fra andre kilder for lidt mere end 1,9 mia. kr. Det er primært opsparede midler fra AER for angiveligt ca. 880 mio. kr. og opsparede midler fra Arbejdsmarkedets Feriefond angiveligt ca. 470 mio. kr. Det skal bidrage til at etablere op til 5.000 flere nye praktikpladser i 2010.

1. Vurdering af Flerårsaftalen for de erhvervsrettede uddannelser

LO's oplæg til fornyet flerårsaftale for erhvervsuddannelserne lagde op til, at der i 2010-12 skulle tilføres området 800 mio. kr. Disse midler skulle anvendes inden for følgende områder:

- De erhvervsrettede uddannelser skal styrkes
- Opkvalificering af lærerne til at løfte de nye opgaver pædagogisk og fagligt
- Indsats for unge med svage forudsætninger
- Kompetencevurdering
- Forsøg med praktikformer
- Fortsat indsats med handleplaner og mulighed for indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer.

I forligskredsens aftale er der i alt tilført 647 mio. kr., når der tages højde for de videreførte midler på 187 mio. kr. fra flerårsaftalen, der allerede indgår på finanslovsforslaget for 2010. Under de givne omstændigheder er det et godt resultat, selvom det i lyset af finanslovsforslagets nedskæringer på 200 mio. ikke er tilstrækkeligt til at sikre en langsigtet udvikling af området. Det er således primært en aftale, der viderefører de værende aktiviteter, og ud over et øget fokus på frafaldet fra hovedforløbene ikke indeholder meget nyt. Dog er det meget positivt, at pengene for de flestes vedkommende udmøntes på taksterne og ikke som puljer.

4.1. De erhvervsrettede uddannelser skal styrkes. Der er afsat 79,2 mia. i hvert af de tre år til dette område herunder 60 mio. pr. år til pædagogisk opkvalificering af lærerne samt penge bedre skolemiljø, kvalitetssikring og –udvikling. LO har foreslået, at der afsættes 200 mio. til dette. De 79,2 mio. giver alene mulighed for at videreføre de igangværende aktiviteter.

4.2. Indsats for unge med svage forudsætninger. Der er afsat 171 mio. til dette område hvert år, og det omfatter mentorordninger, særlige grundforløb, handlingsplaner mv. LO

har peget på, at der bør afsættes 200 mio. til dette, men der kan ske udviklings af aktiviteterne inden for den givne ramme, selvom der i det væsentlige er tale om videreførelse af allerede påbegyndte aktiviteter.

4.3 Indsats for flere praktikpladser. Dette punkt dækker 36,6 mio. pr. år til praktikpladsopsøgende arbejde

4.4 Omfanget af de erhvervsrettede uddannelser skal øges. Der er afsat et mindre beløb på 6,6 mio. til at udvide omfanget af de erhvervsrettede uddannelser. Det drejer sig primært om individuelle erhvervsuddannelser samt om uddannelsesdækning af nye områder. Der er ikke afsat penge til yderligere trin- eller niveaudeling.

4.5 Øget gennemførelse på hovedforløbet og erhvervsuddannelsernes omdømme. Her afsættes 28,7 mio. til at forbedre gennemførelsen på hovedforløbet. Dette er positivt, men der er vigtigt for LO at fastholde, at indsatsen her i høj grad skal rette sig mod arbejdsgiverne, da det ikke er under skoleopholdene der er frafald ligesom de faglige udvalg skal inddrages. Det er ligeledes positivt at aktiviteterne for at styrke erhvervsuddannelserne omdømme fastholdes.

5. Kvalitetsudviklingspulje, hvortil der er afsat 133 mio. kr. hvert år, der ikke er øremærket til et specielt område. Dette vurderer LO ligeledes som positivt.

Hvad angår LO's ønske til kompetencevurdering, er dette tilgodeset i Ungepakke II og hvad angår Forsøg med praktikformer, er dette nævnt i tilknytning til styrkelse af kvaliteten i skolepraktikken, selvom der ikke er afsat en særskilt pulje til dette. Det betyder, at der fortsat skal kæmpes for, at der sker fremskridt på dette område.

Vurdering:

Som helhed vurderer LO Flerårsaftalen som et rimeligt grundlag for skolerne til at videreføre deres arbejde. Imidlertid rummer den afsatte økonomiske ramme kun begrænsede muligheder for at sætte aktiviteter i gang på nye områder (f.eks. for elever med særligt gode uddannelsesforudsætninger). Skal dette ske, er der behov for at tilføre området flere midler.

2. Vurdering af aftalen Forstærket indsats for flere praktikpladser

Aftalen omfatter finansiering og udmøntning af 1,35 mia. til flere praktikpladser samt aftale om bedre muligheder for elever, der uforskyldt mister deres praktikplads, udbygning af den supplerende grundforløbsundervisning, styrkelse af kvalitet i skolepraktikken samt aftale om opfølgning, der omfatter afklaring af diskussionen og trin og uddannelsesgarantiens rækkevidde.

5.000 nye praktikpladser

Aftalen om etablering af 5.000 nye praktikpladser i 2010 omfatter:

1. en tredobling af praktikpladspræmien til 50.000 kr. for hver ny praktikplads, hvilket forventes at skaffe 1.650 pladser,
2. 1.500 skolepraktikpladser,

3. 1.650 ekstra praktikpladser i regioner og kommuner
4. 200 ekstra pladser i staten.

Aftalen finansieres ved at hente ca. 880 mio. i AER samt ca. 470 mio. i feriefonden.

Vurdering:

Overordnet set er LO tilfreds med, at der er fokus på ordinære praktikpladser, og ser dermed positivt på initiativerne. Omkring finansieringen mener vi, at pengene burde være fundet som en del af en krisepakke og ikke ensidigt betalt af arbejdsmarkedets parter, men vi kan acceptere den valgte model.

Vi skal følge tæt, om praktikpladspræmien også fører til det ønskede resultat og være meget opmærksomme på, at den ikke fører til en omfattende spekulation i korte aftaler. Vi er godt tilfredse med, at ordningen skal vurderes til sommer og midlerne evt. anvendes til skolepraktik i stedet.

I forhold til de 1.500 skolepraktikpladser er det vigtige, at disse etableres hurtigt for at afhjælpe de akutte problemer.

Vedrørende de 1.650 pladser i kommuner og regioner er vi tilfredse med, at det understreges, at der skal laves forpligtende aftaler om målopfyldelsen, da vi fra såvel SOSU-uddannelserne som den pædagogiske assistentuddannelse ved, at der kan være store problemer med kommunernes realisering af sådanne aftaler.

Elever der uforskyldt mister deres praktikplads

Punktet er en imødekommelse af LO's krav og afskaffelse af den såkaldte "negativliste" hvor der ikke er adgang til skolepraktik. Den indebærer, at elever der uforskyldt mister deres uddannelsesaftale, kan optage skoledelene i deres uddannelse uden, at de har en uddannelse, at skolerne får mulighed for at give tilskud til virksomheder, der indgår uddannelsesaftaler med elever der uforskyldt har mistet deres uddannelsesaftale, at der gives overgangskurser til de, hvor der ikke kan skabes mulighed for at afslutte den oprindelige uddannelse, og endelig at der strammes op på informationen om disse muligheder.

Vurdering:

Dette er efter LO's vurdering et meget positivt skridt.

Udbygning af den supplerende grundforløbsundervisning

Elever, der ikke kan finde en praktikplads, skal i karensperioden modtage supplerende grundforløbsundervisning således, at de har bredere muligheder for at søge en praktikplads. Dette er en betingelse for at blive optaget i skolepraktik.

Vurdering:

Dette ser LO generelt som et positivt initiativ.

Kvalitet i skolepraktik og styrket efterlevelse af EMMA-kriterierne

Der sker en stramning af kravene til kvalitet i skolepraktikken i overensstemmelse med REU's indstilling og DA-LO aftalen. EMMA kriterierne videreføres og præciseres på bekendtgørelsesniveau. Fokus ligger på at styrke den faglige mobilitet. Der gennemføres et projekt til indsamling og formidling af erfaringer omkring reel produktion i skolepraktikken samt afdækning af barrierer for dette.

Vurdering:

LO er tilfredse med, at der ikke er yderligere skærpelse af EMMA kriterierne, og at fokus lægges på den faglige mobilitet. Vi er ligeledes tilfredse med, at kvaliteten i skolepraktikken styrkes.

LO er meget tilfredse med, at der åbnes for at diskutere reel produktion i skolepraktikken, og hvad der blokerer for dette. Det er i vores perspektiv første skridt i retning af et egentligt arbejde omkring praktikcentre.

Opfølgning

Det er aftalt, at forligskredsen i foråret skal afklare uddannelsesgarantiens rækkevidde samt spørgsmålet om trindeling af uddannelserne og adgangen til skolepraktik

Vurdering:

Dette er en nøglesag for LO. Vi er tilfredse med, at uddannelsesgarantien til fuldt fagligt niveau er videreført i 2010. Vi skal i den kommende tid diskutere, hvordan vi får størst mulig indflydelse på denne afklaring.

3. Vurdering af aftalen om videregående uddannelser

Samlet set har den aftalte udmøntning af globaliseringsaftalen betydet at globaliseringsmidlerne, der er afsat til erhvervsakademierne videreføres på det hidtidige niveau. Professionshøjskolerne (og de to ingeniørhøjskoler) får et årligt løft på 58 millioner kroner (i forhold til de afsatte midler i 2009) til blandt andet at styrke kvalitet, faglighed og sammenhæng mellem teori og praksis.

I alt afsættes der via aftalen 386,3 mio. kr. om året i 2010 til 2012 fra globaliseringsmidlerne – det er dels udmøntning af reserven på 319,3 mio. kr. årligt, og det er 65 mio. kr. årligt fra puljen til forskning og udvikling.

Puljen, der stammer fra reserven, anvendes dels til videreførsel af nogle fælles initiativer (styrkelse af akkreditering og styrket internationalisering) og til en række sektorspecifikke indsatser. Heraf går 24 mio. kr. til eliteuddannelser på de lange videregående uddannelser og 225,3 mio. kr. til kvalitetsløft og styrket sammenhæng mellem teori og praksis på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne mv. og ingeniørhøjskolerne. Med aftalen udmøntes på professionsskoleområdet 20,8 mio. kr. i 2009 og 41,5 i 2010 fra midler, der ikke er anvendt til efteruddannelse af lærere og denne pulje udmøntes gennem uddannelsesinstitutionernes udviklingskontrakter med henblik på reduceret frafald og fortsat udviklingsbaseret.

På erhvervsakademierne er knap 22 mio. kr. til efteruddannelse af undervisere i 2009 endnu ikke udmøntet og det er nu aftalt, at denne bevilling drøftes og efterfølgende udmeldes i begyndelsen af 2010.

Aftalen omfatter derudover de 200 mio. kr., der oprindeligt blev afsat i trepartsaftalen 2007 til omlægning af pædagoguddannelsens praktikperioder til SU. Halvdelen af denne pulje går til styrkelse af praksisviden på professionshøjskolerne samt styrket studiestartsindsats på professionsbacheloruddannelser og den anden halvdel til initiativer, der specifikt er rettet mod det pædagogiske område (uddannelse af praktikvejledere, efteruddannelse og etablering af videncenter vedrørende udsatte børn og unge samt etablering af praktikpladser).

Vurdering:

LO finder det positivt, at udmøntningen af globaliseringsmidlerne for 2010-2012 betyder, at professionshøjskoler og erhvervsakademier kommer ud med en økonomi, der er lidt bedre end i 2009. Det skal naturligvis følges tæt, hvorledes udmøntningen fungerer i praksis, og hvor der stadig er problemer med finansieringen i forhold til de politiske målsætninger for området.

4. Vurdering af aftale om VEU

I forbindelse med forberedelse til VEU-treparts mødet mellem parterne den 29. sep. 2009 foreslog Finansministeriet, at VEU-puljen på 1 mia. kr., der er øremærket til drift, også skulle kunne bruges til godtgørelse i fald, at der måtte mangle midler til godtgørelse. LO tilkendegav tydeligt, at det under ingen omstændigheder kan blive tilfældet. Da der således ikke var enighed mellem parterne, overgik beslutningen til det politiske niveau.

LO er derfor meget tilfredse med, at der gennem den indgåede politiske aftale er sikret tilstrækkelige midler til såvel drift som godtgørelse, således at den forventede stigning i efteruddannelsesaktiviteten, som vi også har set i 2009, kan fortsætte uden ændring i de økonomiske vilkår.

Desuden er det glædeligt, at der årligt afsættes 46 mio. kr. i perioden 2010-2012 til nye VEU-initiativer. Midler som bl.a. skal understøtte såvel driften af de kommende VEU-centre som deres opsøgende rådgivningsarbejde på arbejdspladserne. Ligesom der afsættes midler til bedre tilbud til to-sprogede. Prioriteringen af de udmøntede midler er helt i overensstemmelse med LO's ønsker.

5. Vurdering af aftale om Innovation og iværksætter

En af de store satsninger i aftalen vedr. innovation og iværksætter er etablering af Fonden til grøn omstilling og erhvervsmæssig fornyelse, hvortil der er afsat i alt 750 mio. kr. i de kommende tre år. Der er tale om en fond med et meget bredt formål – alt fra udvikling af mere brugerdrevne innovationsmetoder, miljø-innovation, omstilling i hårdt ramte områder til markedsmodning og kommercialisering af velfærdsløsninger. Overordnet set skal fonden bidrage til, at danske virksomheder, særligt små og mellemstore virksomheder, kan udnytte den stigende globale efterspørgsel efter grønne løsninger og velfærdsløsninger.

Forligskredsen er desuden enige om at videreføre og styrke indsatsen på følgende områder:

- Desuden afsættes midler til udnyttelse af det erhvervsmæssige potentiale i kultur- og oplevelsesøkonomi, dansk design, styrket konkurrence, forbrugerpolitik og øget offentlig-privat samarbejde. Der afsættes knap 180 mio. kr. i alt hertil i 2010-2012.
- Styrkelse af vækstvilkårene for nye og mindre virksomheder primært via de regionale væksthuse. Indsatsen rettes mod kvalitets- og kompetenceløft i rådgivningsindsatsen for mindre virksomheder med vækstambitioner, forbedring af etableringskontoordningen og styrket idéudvikling i uddannelserne. Der afsættes 375 mio. kr. i alt til indsatsen i 2010-2012.
- Offensiv global markedsføring af Danmark. Indsatsen skal skabe et klart og positivt billede af Danmark i udlandet. Der afsættes 117 mio. kr. i 2010. Derudover afsættes der et rammebeløb på godt 100 mio. kr. årligt i 2011 og 2012 til udmøntning af forligspartierne, når evalueringen af den nuværende handlingsplan for offensiv global markedsføring af Danmark foreligger i 2010.

Vurdering:

I udgangspunktet er det godt, at der er fokus på videnspredning og innovation i fordelingen af globaliseringsreserven. De tørre tal viser, at det står sløjt til med innovation i Danmark, og der er behov for en ekstraordinær indsats.

Spørgsmålet er dog, om endnu en pulje kan løse problemet. Under alle omstændigheder afhænger succesen ved en sådan pulje af, at den konkrete indsats tænkes sammen med de mange andre lignende puljer og programmer fx den eksisterende Fonden til arbejdskraftbesparende teknologi. I aftaleteksten er man – heldigvis – opmærksom på netop ABT fonden. Desuden ser det ud til, at program for brugerdreven innovation også indlemmes i den nye fond. Det bør dog afklares, hvilken betydning det får for programmets indhold, herunder programmets særlige pulje for projekter vedr. medarbejderdreven innovation (led i kvalitetsreformen).

Generelt vil der være behov for at følge op på, hvorvidt regeringen bliver bedre i stand til at give et overblik over og målrette indsatsen – så virksomheder og institutioner ikke fare vild i ”innovationsjunglen”. Endvidere bør arbejdsmarkedets parter sikres repræsentation i den nye Fonds bestyrelse. Dette er ikke en selvfølge. Regeringen har i en lang række fonde og puljer haft for vane at udpege ”praktikere” frem for interesseorganisationer og arbejdsmarkedets parter.

Der er som tidligere nævnt ikke afsat specifikke midler til at implementere strategien for styrket innovation i den offentlige sektor. I den udstrækning den offentlige sektor er tænkt ind i Økonomi- og erhvervsministeriets del af innovationsaftalen er der tale om en indsats for at styrke offentlig-private samarbejder og markedsudvikling af velfærdsløsninger til gavn for erhvervslivet. Det er utilfredsstillende, at aftalen om innovation og iværksætterier ikke gør mere for at opfylde regeringens egen målsætning om, at danske virksomheder og offentlige institutioner skal være blandt de mest innovative i verden.

De regionale væksthuse inddrages også i aftalen. LO har gentagne gange efterlyst, at væksthuse ikke blot tager sig af iværksætterindsatsen i snæver forstand, men tager sig af den bredere innovationsindsats, jf. LOs forslag om etablering af regionale innovationstjenester. Etableringen af en ”brugervenlig innovationsportal” kan være et lille skridt i den rigtige retning. Det er dog stadigvæk kritisabelt, at kommunerne har eneret på væksthuse og ikke åbner for en bredere repræsentation af centrale aktører, herunder arbejdsmarkedets parter.

Desuden er perspektivet i forhold til at inddrage medarbejderne i øget innovation ikke nævnt. Dog er der afsat et mindre beløb – 15 mio. kr. - til at styrke ideudvikling af uddannelser i form af, at den statslige indsats samles i Fonden for entreprenørskab. En af vejene til at styrke medarbejderdreven innovation er via kompetenceudvikling, så medarbejderne er klædt på til udviklingsarbejdet.

6. Vurdering af aftale om Forskning og udvikling

Med aftalen om udmøntning af globaliseringspuljens midler til forskning og udvikling udmøntes 6.421 mio. kr. af de i alt 9.417 mio. kr., der er afsat i globaliseringsreserven til forskning og udvikling fra 2010 til 2012.

Endvidere udmøntes 174 mio. kr. i 2010, 200 mio. kr. i 2011 og 230 mio. kr. i 2012 af forskningsreserven på § 35.

I de kommende tre år afsættes yderligere midler til videnspredning og innovation. Der er afsat knap 190 mio. kr. til de godkendte teknologiske serviceinstitutter, godt 200 mio. kr. til innovationsmiljøer og 235 mio. kr. til innovationskonsortier.

Vurdering:

Med aftalen afsættes 1,04 pct. af bruttonationalproduktet til offentlig forskning og udvikling i 2010. Målsætningen fra Velfærdsaftalen om, at de offentlige forskningsbevillinger øges, således at de fra og med 2010 udgør 1 pct. af BNP, er dermed nået. Det er positivt, eftersom en målrettet indsats på forsknings- og innovationsområdet bidrager til at bane vejen ud af krisen.

Det er positivt, at midlerne til GTS, innovationsprojekter og netværk bl.a. kan gå til at fremme innovation i den offentlige sektor, da der et stort finansieringsefterslæb ift. Strategi for styrket innovation i den offentlige sektor. Strategien blev offentliggjort i 2008, men har endnu ikke har fået separate midler til realisering.

LO er skeptisk over for, om de nævnte innovationstiltag sikrer et tilstrækkeligt løft i innovationskapaciteten i danske virksomheder og arbejdspladser.

7. Flere 15-17-årige i job og uddannelse og styrket indsats for unge under 30 år uden uddannelse og job

Som en del af forliget om globaliseringspuljen er der indgået en aftale mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om flere unge i uddannelse og job. Aftalen indeholder indsatser på Undervisningsministeriets og Beskæftigelsesministeriets områder.

Initiativerne til ”Flere 15-17-årige i uddannelse og job” finansieres gennem:

- Globaliseringspulje til ungdomsuddannelserne ud over flerårsaftalen (vejledningsområdet)
- Omprioritering af EUD-kvalitetsudviklingsmidler
- Globaliseringsmidler til forsøg med erhvervsklasser mv.
- Uforbrugte ikke-videreførte globaliseringsmidler fra 2008

De centrale dele af aftalen indeholder:

A) Alle skal følge uddannelsesplanen og styrket kontakt og vejledningsindsats

A.1 Alle 15-17-årige skal følge uddannelsesplanen og kommunerne skal følge op herpå

Alle folkeskolelever og deres forældre udarbejder i dag en uddannelsesplan i samarbejde med skolen og Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU).

Overholdelse af uddannelsesplanen bliver nu et krav for 15-17-årige.

Indholdet i uddannelsesplanen smidiggøres, så den kan indeholde en bred vifte af aktiviteter rettet mod, at 15-17-årige før eller siden gennemfører en ungdomsuddannelse eller opnår fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Planen kan indeholde aktiviteter som fx uddannelsestilbud, beskæftigelse, virksomhedspraktik, udlandsophold, frivilligt arbejde, særlige talentudviklingsforløb m.v. Aktiviteterne skal være aftalt mellem den unge, forældrene og kommunen i uddannelsesplanen.

Hvis uddannelsesplanen efter grundskolen ikke overholdes, får kommunen pligt til at drøfte med den unge og forældrene, hvordan man kan justere uddannelsesplanen, så den unge igen kommer i gang med en aktivitet.

Kommunerne får endvidere pligt til inden for et givent tidsrum at stille relevante tilbud til rådighed for de 15-17-årige. Kommunerne får en række nye redskaber og indsatsmuligheder, fx virksomhedspraktik, kommunale tilbud for 15-17-årige, der ikke er uddannelsesparate og bedre mentorordninger mv., men kommunerne kan også trække på eksisterende tilbud som f.eks. produktionsskoler, egu, ungdomsskoler m.v.

A.2 Øget vejledningsindsats i forbindelse med vurdering af den unges uddannelsesparathed

I dag er der et betydeligt frafald i perioden fra den 15. marts, hvor unge vælger ungdomsuddannelse, til den unge er forankret i ungdomsuddannelsen nogle måneder efter uddannelsesstart. Problemet gør sig særligt gældende i forhold til erhvervsuddannelserne.

Når den unge søger om optagelse på en ungdomsuddannelse, skal kommunen – gennem skoler og UU – vurdere, om den unge besidder de nødvendige faglige, personlige og sociale kompetencer. Alternativt vurderes det i forbindelse med uddannelsesplanen, om den unge har behov for andre tilbud, inden ungdomsuddannelsen kan påbegyndes. Reglen gælder i dag kun i forhold til ansøgere til de gymnasiale uddannelser.

Erhvervsskolen skal desuden kunne give en vurdering af, om en elev kan optages, hvis forældrene i modstrid med UUs vurdering fastholder, at deres barn skal søge en erhvervsuddannelse.

Der brydes ikke med princippet om, at alle har ret til optagelse på en erhvervsuddannelse, men hvis den unge af såvel skolen som Ungdommens uddannelsesvejledning vurderes ikke umiddelbart at være uddannelsesparat, kan optagelse på uddannelsen udsættes, indtil den unge har erhvervet de nødvendige kompetencer. Optagelse af elever, der har en uddannelsesaftale, kan dog aldrig udsættes.

A.4 Etablering af øvrige kommunale tilbud for 15-17-årige, der ikke er uddannelsesparate (eks. kompetenceafklaringsforløb)

I tillæg til de eksisterende tilbud til de 15-17-årige vil også være behov for, at kommunerne til nogle unge kan tilbyde særlige afprøvningsforløb eller lign., hvor den unges interesser og kompetencer afdækkes. Kommunen skal f.eks. kunne købe forløb på en erhvervsskole eller en produktionsskole, og eftersom at kommunen skal have mulighed for at få den unge

i gang med meget kort varsel, vil det ofte også være nødvendigt for kommunen selv at besidde en kapacitet, der sætter den i stand til med få dages varsel at sætte den unge i gang med fx et afklaringsforløb, som kommunen selv har etableret.

A.5 Afledt uddannelsesaktivitet m.v. i eksisterende tilbud i stat og kommuner, som ikke kan finansieres af globaliseringspuljen

I forbindelse med initiativ A.1. om, at de unge 15-17-årige skal følge deres uddannelsesplan, forventes en række afledte aktivitetsstigninger på uddannelsesstilbud m.v., der ikke umiddelbart kan finansieres af den nuværende reserve til stigende aktivitet vedrørende 95 pct. målsætningen.

I tillæg til ovennævnte nye tilbud afsættes en aktivitetsreserve på 75 mio. kr. i 2011 og 151 mio. kr. i 2012 til stigende statslige og kommunale udgifter forbundet med øget aktivitet i eksisterende uddannelsesstilbud, som f.eks. efterskoler, produktionsskoler m.v.

B) Afbureaukratisering og øget IT-understøttelse af vejledningen

Aftaleparterne er enige om, at der skal gennemføres en afbureaukratisering af vejledningsindsatsen, som giver kommunerne større frihed, dog sådan, at kommunerne gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning fortsat skal give nødvendig vejledning, jf. den gældende vejledningslov. Samlet set vil initiativerne medvirke til at frigøre ressourcer i kommunerne, der kan anvendes til en styrket og mere målrettet indsats for de 15-17-årige. Samtidig indhentes oplysninger om kommunernes indsats over for de unge, så det bliver muligt at opstille klare præstationskrav til den kommunale indsats. De konkrete initiativer omfatter:

- Bortfald af krav til vejledning fra 6.klasse
- Bortfald af krav om deltagelse i introkurser og brobygning
- Etablering og øget anvendelse af e-vejledning
- Udvikling og drift af system til løbende samkøring af data (Beskæftigelsesministeriet/Undervisningsministeriet)
- Udvikling af portal for egu

C) Målretning af ressourcer til institutionernes indsats for frafaldstruede

C.1 Målretning af ressourcer til institutionernes indsats for frafaldstruede

Uddannelsesinstitutionerne er i dag fastlåst, når de skal prioritere mellem forskellige fastholdelsesredskaber. Ressourcerne til gennemførelsesvejledning fordeles til institutionerne gennem taxametrene uden i dag at tage højde for, at de unges forudsætninger for at gennemføre en uddannelse svinger meget på tværs af institutionerne. Der indføres derfor socialt taxameter.

Gennemførelsesvejledning afskaffes som begreb i lovgivningen. Begrebet afløses i stedet af en institutionsforpligtigelse til at fastholde elever i uddannelse, hvor de enkelte institutioner forpligtes til at udarbejde principper for at fastholde elever i uddannelse, procedurer ved omvalg, frafald etc. Ansvaret for vejledningen placeres dermed entydigt hos UU-centre og Studievalgscentrene.

D) Øget differentiering mv. i erhvervsuddannelserne

Omfatter initiativerne:

- Gennemgang af kompetencemål
- Permanentgørelse af lærlingeforsøg på produktionsskoler
- Fleksible eud-forløb

E) Justering af hidtidige globaliseringsinitiativer vedr. ”Tidlig indsats overfor unge med risiko for ikke at påbegynde en uddannelse”

De hidtidige globaliseringsinitiativer angående en tidlig indsats videreføres med visse justeringer. De tre initiativer videreføres på niveau svarende til 50 mio. kr. årligt i 2010-2012. Dermed frigøres i alt 79 mio. kr. fra reserven i 2010-2012, som anvendes til finansiering af øvrige initiativer i ungepakken vedrørende øget vejledningsindsats m.v. Det omhandler:

- Tidlig og differentieret vejledning
- Mentorordning for særligt udsatte
- Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen

F) Evaluering

G) Reduktion af ventelister til produktionsskolerne

Det indgår som et element i aftalen at alle unge 15-17-årige skal have et relevant tilbud inden for et givent tidsrum, som skal aftales nærmere med KL. Et relevant tilbud kan bl.a. være på produktionsskolerne, hvor der aktuelt er ventelister, som følge af, at der siden slutningen af 2008 har været en stigende aktivitet på produktionsskolerne.

Det skal afdækkes, hvordan kommunerne kan medvirke til, at ventetiden på produktionsskolerne reduceres, f.eks. ved at stille lokaler til rådighed eller yde et højere grundtilskud.

Vurdering:

A. Alle skal følge uddannelsesplanen og styrket kontakt og vejledningsindsats:

LO ser positivt på initiativerne der skal styrke kontakten og vejledningsindsatsen over for de unge 15-17-årige og at arbejdet med uddannelsesplanen smidiggøres. Indsatserne vil skabe en bedre sammenhæng mellem vejledningen i grundskolen og den efterfølgende vejledning og fastholdelse i ungdomsuddannelserne. At Ungdommens Uddannelsesvejledning placeres tydeligere som den institution, der skal sikre sammenhæng i overgangene mellem fx EUD-grundforløb og produktionsskoler, vil kunne forhindre, at unge falder helt ud af uddannelsessystemet på et tidligt tidspunkt.

LO har tidligere påpeget behovene for flere kommunale tilbud til de unge, både inden for produktionsskolerne, egu-forløb, ungdomsskoler mv. og i form af nye tilbud. LO er dog bekymret for, om forslaget om ”nye tilbud” reelt kommer til at dække over forløb, der mere har karakter af aktivering end egentlig uddannelse. Udmøntningen af denne del af aftalen må derfor følges tæt.

B. Afbureaukratisering og øget IT-understøttelse af vejledningen:

LO støtter etableringen af fælles datagrundlag, så det bliver nemmere at følge den unges vej i uddannelse og job, og så antallet af kommunale institutioner den enkelte unge skal i kontakt med begrænses.

LO kan ikke støtte bortfaldet af vejledning fra 6. klasse. En væsentlig årsag til, at 93 pct. af en ungdomsårgang tilmelder sig en ungdomsuddannelse, før de forlader folkeskolen skyldes den systematisering af vejledningsindsatsen, der er pågået siden vejledningslovens vedtagelse i 2004. Et bortfald af vejledningskravet fra 6. klasse skulle have været fulgt op med en timefastsættelse af undervisningen i Uddannelses-, Erhvervs- og Arbejdsmarkedsorienteringen på mellemtrinnet for at sikre eleverne et bedre kendskab til arbejdsmarkedet.

LO støtter udviklingen af en portal for egu.

C. Målretning af ressourcer til institutionernes indsats for frafaldstruede:

LO mener, det er positivt, at ansvaret for vejledningen placeres entydigt hos UU-centrene.

LO er skeptisk over for den konkrete udformning af det ”sociale taxameter”, der risikerer at overse andre gennemførselsfaktorer end forældrenes uddannelsesbaggrund.

D. Øget differentiering mv. i erhvervsuddannelserne

LO er skeptisk over for gennemgangen af kompetencemål, og finder ikke belæg for at erhvervsuddannelserne skulle være ”unødigt akademiske” forstået som indeholdende ”teori uden praktisk betydning”. LO forventer dog, at de faglige udvalg kan bidrage til at synliggøre relevansen i de enkelte uddannelsers indhold.

LO støtter permanentgørelsen af lærlingeforløb på produktionsskoler, der har været en succes.

E. Justering af hidtidige globaliseringsinitiativer

LO støtter videreførelsen af mentorinitiativerne over for de særligt udsatte og beklager bortfaldet af midler til den tidlige vejledning fra 6. klasse.

F. Reduktion af ventelister til produktionsskoler

LO har påpeget behovet for en kapacitetsudvidelse på produktionsskolerne, der er blevet presset af den voldsomme stigning i ungdomsarbejdsløsheden, der har sendt en del af de unge ufaglærte, der hidtil har kunnet finde beskæftigelse, ind på skolerne. LO stiller sig dog tvivlsom over for, om de 8 mio. kr., der er afsat til formålet, vil kunne løse kapacitetsproblemet.

Initiativer på Beskæftigelsesministeriets område

Initiativer i form af Ungepakke 1 og 2 skønnes på Beskæftigelsesministeriets område samlet set at medføre udgifter i størrelsesordenen 471 mio. kr. over de næste 4 år.

Ungepakke 1 og 2 finansieres af:

- Midler fra globaliseringspuljen øremærket til jobrotationsordningen. Et engangsbeløb på 150 mio. kr. kan frigøres fra ikke-forbrugte midler fra 2007-2009. Hertil kommer årlige tilpasninger i bevillingen på 28 mio. kr. som følge af forventet mindre forbrug. I alt 262 mio. kr.
- Midler frigjort som følge af den seneste afbureaukratisering af ungereglene, i alt 168 mio. kr.
- Initiativet vedr. udslusning fra fængsler søges finansieret af satspuljemidler, i alt 20 mio. kr.

- Eksisterende bevillinger på Beskæftigelsesministeriets område, i alt 21 mio. kr.

Af relevante initiativer skal følgende fremhæves:

Styrket samarbejde mellem Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), uddannelsesinstitutioner og jobcentrene om de 15-17-årige UU har hovedansvaret for indsatsen for unge under 18 år. Samtidig er der behov for et effektivt samspil mellem UU, uddannelsesinstitutioner og jobcentre. Der oprettes derfor en pulje, som støtter/finansierer forsøg, der fremmer forskellige modeller for styrket samarbejde mellem UU, uddannelsesinstitutioner og jobcentre for, at de unge mellem 15 og 17 år kan få en aktiv, tidlig og koordineret indsats, der så vidt muligt fører til uddannelse.

Puljen etableres i beskæftigelsessystemet.

Strakstilbud til 18-19-årige

Forsøg med en tidlig indsats for ledige i form af ”Hurtigt i gang”. Målgruppen er unge 18-19-årige kontanthjælps- og dagpengemodtagere. Initiativet lanceres i løbet af 2010 og består af en individuel samtale efter senest 1 uge til alle nyledige 18-19-årige. Et afklaringsforløb af mindst 2 dages varighed senest efter 2 uger til nyledige 18-19-årige uden erhvervskompetencegivende uddannelse. Afklaringsforløbet danner grundlaget for den videre indsats. Et intensivt individuelt samtaleforløb for alle nyledige 18-19-årige med jobsamtaler mindst hver måned i stedet for som nu hver tredje måned. Derudover får alle nyledige 18-19-årige ret og pligt til et intensivt aktiveringsforløb efter 1 måned i stedet for som nu efter senest 3 måneder med en varighed på minimum 6 måneder.

Fremrykningen af ret og pligt-aktiveringstilbud til efter senest 1 måned for de nyledige kontanthjælps- og dagpengemodtagere kræver lovændring. De øvrige tiltag (en individuel samtale senest efter 1 uge, et afklaringsforløb af mindst 2 dages varighed senest efter 2 uger og et intensivt, individuelt samtaleforløb med jobsamtaler mindst hver måned) er frivillige for kommunerne.

Indsatsen løber fra maj 2010 frem til udgangen af 2011, men der vil være afløb i 2012.

Evalueringen af initiativet drøftes med forligspartierne.

Lovændringen vedr. ret og pligt til et intensivt aktiveringsforløb efter 1 måned i stedet for som nu efter senest 3 måneder træder i kraft 1.5.2010. Den fremrykkede aktivering vil gælde frem til udgangen af 2011.

Kommunernes driftsudgifter til aktivering refunderes inden for et rådighedsbeløb med 50 pct. af staten. For at sikre, at kommunerne får 50 pct. refusion af staten af merudgifterne som følge af fremrykningen af aktiveringen for de 18-19-årige, vil rådighedsbeløbet midlertidigt blive opreguleret i forhold til udgiftsændringen. Den nærmere fastsættelse af forhøjelsen af rådighedsbeløbet vil ske i forbindelse med lovændringen.

Ny chance til unge

Initiativet 'Ny Chance til unge' udmøntes konkret efter nedenstående model:

Målgruppen for indsatsen er a-dagpenge og kontanthjælpsmodtagere under 30 år med mere end 12 måneders sammenhængende offentlig forsørgelse, dog undtaget match 3 i den nye matchmodel (dvs. gruppen af unge, der hverken kan arbejde eller deltage i aktive tilbud – svarende til den nuværende match 5).

Der gives et særligt tilskud på 20.000 kr. for hver ekstra helårsperson i målgruppen jobcentret har i virksomhedsrettet aktivt tilbud i indsatsperioden sammenlignet med niveauet før starten på den særlige indsats. Ved opgørelsen af det ekstra antal helårspersoner skal der tages hensyn til, at stigningen i antallet af unge helårspersoner i virksomhedsrettede tilbud ikke sker på bekostning af borgere i andre aldersgrupper.

Tilskuddet ydes udelukkende til forløb med løntilskud i private eller offentlige virksomheder samt virksomhedspraktikforløb i private eller offentlige virksomheder.

Evalueringen af initiativet drøftes med forligspartierne

Læse- og skrivetest

Unge under 30 år med dårlige læse- og skrivekundskaber, som ikke har en ungdomsuddannelse, skal læse- og skrivetestes, hvis jobcentret vurderer, at de har behov for det.

Unge dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere under 30 år uden en ungdomsuddannelse skal efter behov gennemføre "Den vejledende læsetest for Voksne"/"VLV-testen". VLV-testen er en elektronisk test, der kan gennemføres på nettet. Testen er udviklet af Undervisningsministeriet. VLV testen viser, om den pågældende har behov for at opkvalificere sine læse- og skrivekundskaber. I de tilfælde, hvor det på baggrund af den unges hidtidige skoleforløb eller erhvervserfaring vurderes, at den pågældende ikke har problemer med at læse og skrive, kan jobcentret beslutte, at den unge ikke skal gennemføre testen.

Ved den første jobsamtale i jobcentret skal det aftales, hvornår og hvor testen skal foretages.

Lovændringen forventes at træde i kraft den 1. maj 2010. Initiativet omfatter unge, der bliver ledige efter den 1. maj 2010.

Udeblivelse uden rimelig grund fra læse- og skrivetesten sanktioneres efter de gældende regler på kontanthjælps- og dagpengeområdet om udeblivelse fra hhv. en beskæftigelsesfremmende foranstaltning eller en aktivitet under kontaktførelset.

Opkvalificerende læse-, skrive- og regnekurser

I tilfælde, hvor VLV-testen viser, at den unge har behov for at forbedre sine læse- og skrivekundskaber, er der enighed om, at jobcentrene skal sikres gode rammer for at kunne tilbyde den unge et opkvalificerende læse- og skrivekursus i form af et FVU-læsningsforløb. I de tilfælde, hvor jobcentret vurderer, at den unge har behov for et opkvalificerende kursus i matematik, skal jobcentrene ligeledes sikres gode rammer for at kunne tilbyde dette. FVU-læsning er: "Den Forberedende Voksenuddannelse" med undervisning i at blive bedre til at læse, stave og skrive. FVU-matematik er: "Den forberedende voksenundervisning" i matematik.

Der afsættes 25 mio. kr. årligt i en pulje i perioden 2010 til 2013 til finansiering af FVU-forløb, hvilket kan finansiere fx 4.500 FVU-læsningsforløb årligt. Der vil være overførselsadgang.

Pengene vil blive fordelt efter et først-til-mølle princip. Midlerne i puljen kan anvendes af jobcentrene fra 1. januar 2010.

Forbedring af muligheden for at deltage i jobrotation

Den gældende jobrotationsordning justeres, således at vikaren kun behøver at have 3 måneders forudgående ledighed i stedet 6 måneder. Ændringen træder i kraft 1. maj 2010.

Evalueringen af jobrotationsordningen, der foretages i øjeblikket, og som forventes færdig i foråret 2010, skal drøftes med aftaleparterne, når resultatet foreligger. I forbindelse med drøftelsen af evalueringen vil indgå spørgsmålet om beskæftigelsesregionernes rolle i forhold til fremme af brugen af jobrotation. Ændringen ventes ikke at føre til merudgifter i forhold til den afsatte ramme.

Forbedring for unge ledige af forsøgsordningen med opkvalificering ved ordinær ansættelse

Den eksisterende forsøgsordning med opkvalificering ved ordinær ansættelse forbedres ved, at kravet til forudgående ledighed nedsættes fra 3 til 1 måned, når der er tale om unge ledige under 30 år i målgruppen. Ændringen træder i kraft 1. januar 2010 og løber frem til 1. august 2012.

Vurdering:

Overordnet er LO enig i målsætningen om, at så mange unge som muligt kommer i uddannelse og job og den samlede vurdering i forhold til aftalen er, at der er en række tiltag som peger i den rigtige retning i forhold til at indfri denne målsætning.

LO er tilfreds med, at aftaleparterne er enige om at fastslå, at UU har hovedansvaret for indsatsen for unge under 18 år. LO støtter ikke en model, hvor UU centrene tænkes ind som en del af de kommunalt forankrede jobcentre.

LO er dog skeptisk over for ”Hurtigt i gang” konceptet. LO finder ikke, at ”Hurtigt i gang”, som det foreligger i tilstrækkeligt omfang bidrager med at realisere en målsætning om at få flere unge i uddannelse og job. Det er ikke nok, at unge kommer hurtigt i gang. Det afgørende og det svære i denne sag er at få flere unge til at komme hurtigere i gang med det rigtige, da de i forvejen alt for høje frafaldsprocenter ellers vil vokse yderligere.

I forhold til ny chance for unge havde LO gerne set, at tilskuddet til kommunerne også blev udløst til kommunen ved anvendelse af uddannelsesaktivering.

I forhold til læse- og skrivetest havde LO også gerne set, at dette havde været en rettighed for den enkelte og ikke kun, hvis jobcentret vurderer, at der er behov.

LO finder det positivt, at der afsættes midler til opkvalificerende læse-, regne- og skrivekurser.

LO har også med tilfredshed noteret sig, at den nugældende jobrotationsordning forbedres, således at det forudgående ledighedskrav nedsættes fra de nuværende 6 måneder til 3 måneder. Dette betyder, at redskabet nu kan anvendes i forbindelse med den generelt fremrykkede ungeindsats. Det er endvidere positivt, at der i forbindelse med den forestående evaluering til foråret vil indgå spørgsmålet om beskæftigelsesregionernes rolle i forhold til at fremme brugen af jobrotation.

LO har endeligt med tilfredshed konstateret, at den eksisterende forsøgsordning med opkvalificering ved ordinær ansættelse udvides til at kunne anvendes i forhold til unge under 30 år allerede efter 1 måneds ledighed. I dag er kravet 3 måneders forudgående ledighed.